

Orgue al Palau *2012—2013*

Divendres, 15 de febrer de 2013
19.00 h — Sala de Concerts

Maria Nancy, orgue

I

Paul Hindemith (1895-1963)

Sonata per a orgue núm. 2 11'
Lebhaft (Animat)
Ruhig bewegt (Tranquil·lament mogut)
Fugue, Mässig bewegt, heiter
(Fuga, moderadament mogut, serè)

Max Reger (1873-1916)

Fantasia i fuga en Re menor, op. 135b 17'

Miquel Roger (1954)

Obsti-nation (Estrena absoluta) 9'

Johann Ludwig Krebs (1895-1963)

Zeuch ein zu deinen Toren 5'
(Entra per les portes del meu cor)

Fantasia sopra "Freu dich sehr, o meine Seele" 5'
(Alegra't molt, ànima meva)

Johann Sebastian Bach (1685-1750)

Toccatà i fuga en Fa major, BWV 540 15'

Comentari del programa

A causa de la seva predilecció per la gran tradició musical, Hindemith ha estat etiquetat sovint de neoclàssic. El seu neoclassicisme, però, no té res a veure amb els “retorns” d'Igor Stravinsky, sinó que es basa en l'ús d'un estil contrapuntístic segons el model remot de J. S. Bach i els seus predecessors. Compositor personal, fecund i prolífic, modern sense depassar certs límits, va escriure per a la majoria dels instruments, entre els quals l'orgue, amb tres sonates, les dues primeres datades el 1937, un any abans d'exiliar-se a Suïssa perseguit pel nazisme. La *Segona Sonata* consta de 3 moviments. El primer es fonamenta en la lliure variació d'un tema molt sobri tractat en estil imitatiu. La melodia del segon, en el soprano, és elaborada fins a cinc veus que es responen lliurement en alternança de teclats. El final és una fuga, el tema de la qual explota el total cromàtic.

Reger forma part d'una línia de compositors situats sota l'ègida d'un J. S. Bach assimilat tant per les formes de composició com per l'orientació de la sensibilitat. La *Fantasia i fuga en Re menor* (1914-1915), dedicada a Richard Strauss, és la darrera gran obra per a orgue del compositor, d'una gran puresa de línies i plasticitat. La *Fantasia*, de temple improvisatori, s'inicia amb un encadenament d'arpegis descendents en *crescendo*, que desemboca en un acord perfecte de tònica, preàmbul d'un discurs amb efectes orquestrals superbs, alternat amb recitatius. La fuga és doble. La primera, sobre un tema melòdic, culmina amb una *fermata*; la segona, sobre un subjecte rítmic, s'alenteix progressivament i fineix sobre l'*Organo pleno*, després que s'hi hagi superposat el tema de la primera. Miquel Roger ens ha enviat aquest comentari sobre la seva obra: “Obstination és una obra d'inspiració programàtica en tres seccions. Ja des de l'inici té anotacions de caràcter descriptiu: “des de la desolació més absoluta a l'afirmació més contundent” és una indicació que reclama a l'organista una forta complicitat. Els elements rítmics en forma d'obstinat que apareixen durant la primera i tercera seccions són un dels signes d'ansietat i obstinació que caracteritzen la composició. La segona secció fa referència a moments de desconcert, en què el discurs es fa convulsiu i agre. L'harmonia té un clar caràcter de divagació, passant del pedal sobre la nota Re, que des del primer moment pren la funció de suport, fins a arribar al final de l'obra amb la sonoritat que desprèn l'acord de Si major. Així, des d'una perspectiva simbòlica, la música passa de la desolació més absoluta (el pedal sobre Re) a l'afirmació més contundent (l'acord de Si major). L'obra no pretén ser més que un discurs teixit en forma musical, que alhora és el devenir d'un estat emocional d'obstinació, per tal d'aconseguir un gran desig i repte.”

Retrocedim ara a l'època de J. S. Bach. J. L. Krebs va estar nou anys sota la fèrula de Bach com a alumne de l'Escola de Sant Tomàs de Leipzig, on aprengué llaüt, violí, clave, orgue i escriptura, a més de cantar en el cor i de ser el clavecinista de Collegium Musicum de Bach, el qual li dedicà un escrit de recomanació molt elogiós. Tot i que es deixa temptar ocasionalment per l'estil galant, també s'esforça a mantenir el discurs que havia assimilat a Leipzig, sobretot en els treballs sobre les melodies de coral com els que avui s'interpreten. Finalment, una de les peces d'orgue més desenvolupades de Bach, la *Toccatà i fuga en Fa major*. L'extensa toccatà, de 438 compassos, és bastida sobre un únic tema amb un flux uniforme de semicorxeres. Més que no pas d'una toccatà, d'estil improvisatori, es tracta d'un immens preludi amb un treball d'elaboració formal i contrapuntística excepcionalment laboriós, seguit d'una doble fuga en tres parts: sobre el primer subjecte, sobre un subjecte nou, i amb la combinació dels dos subjectes.

Orgue al Palau

L'orgue del Palau de la Música Catalana va ser construït entre el 1906 i el 1908 per la casa Walcker de Ludwigsburg per encàrrec de l'Orfeo Català. És un orgue històric, únic al nostre país i bastant infreqüent al centre o nord d'Europa, on molts dels instruments similars han estat destruïts per les guerres o substituïts per orgues de nova planta. La darrera restauració, deguda al prestigiós orguener Gerhard Grenzing i inaugurada l'octubre de 2003, es proposà de recuperar amb la màxima fidelitat la sonoritat i les característiques tècniques i estètiques inicials de l'instrument, d'acord amb les tendències més vigents de l'orgueneria actual. És l'únic orgue ubicat en una sala de concerts a la ciutat de Barcelona.

Amb la col·laboració de:

Maria Nancy, orgue

Estudià orgue amb Jordi Alcaraz i Montserrat Torrent al Conservatori Superior Municipal de Música de Barcelona, amb Michael Radulescu a la Hochschule für Musik und darstellende Kunst de Viena i a nombroses acadèmies europees de perfeccionament.

Des del 1991, és professora d'orgue del Conservatori Municipal de Música de Barcelona. El 2005 fundà l'Acadèmia a l'Orgue Barroc de la Poble de Cérvoles, dedicada a l'estudi de la música antiga ibèrica i europea, de la qual és professora i directora artística. Imparteix regularment classes magistrals, al nostre país i a l'estranger, i forma part del jurat de concursos internacionals d'orgue.

Du a terme una intensa activitat concertística internacional, actuant arreu d'Europa i a Amèrica del Nord i del Sud. La seva àmplia discografia inclou música d'estils i èpoques molt diversos, amb una atenció especial als instruments històrics. Cal destacar especialment el seu enregistrament amb música de Francisco Correa de Arauxo, a l'orgue d'Ulldemolins, i el seu últim CD, que presenta la restauració de l'orgue històric del Vendrell. Una forta personalitat interpretativa, un toc clar, precís i vital, i una capacitat especial per saber combinar les múltiples possibilitats sonores de cada orgue, són qualitats reconegudes pel públic i la crítica en els seus recitals.

Propers concerts

Concert núm. 2

Divendres, 8 de març de 2013

19.00 h — Sala de Concerts

David Malet

C. Nielsen: *Commotio*, op. 58

J. S. Bach: Coral "*Schmücke dich, o liebe Seele*", BWV 654

C. Franck: *Prélude, Fugue et Variation*, op. 18

O. Messiaen: *Majesté de Christ demandant sa gloire à son Père*

J. S. Bach: *Preludi i fuga en Mi menor, BWV 548*

Concert núm. 3

Divendres, 5 d'abril de 2013

19.00 h — Sala de Concerts

Bernhard Haas

J. S. Bach: *Preludi i fuga en La menor, BWV 543*

A. Bruckner: *Simfonia núm. 6, en La major*
(versió per a orgue de B. Haas)